

Լստե՛ք գիտնալով ու ազգասէր կարգացողներէն յոր-
գորուելով՝ յանձն առինք ասկէջ ետքը ԲԱԶՄԱԿԵՊ
անունով օրագիր մը հանելու որ համառօտ՝ պարզ ու
զուարճալի ոճով հասկըցընէ մեր աղջին, թէ հիմա ԼԵ-
րոպային մէջ ո՛րչափ կամ ի՞նչ կերպով առաջ կերթան
ամէն տեսակ ուսմունքը, ի՞նչ նոր գիտերով ծաղկած
են արհեստները, ի՞նչ օգտակար տեղեկութիւններ կան
աշխարհքիս այլ և այլ տեղերուն ու բնակիչներուն վը-
րայ, ի՞նչ ստոյգ փորձերով հաստատուած գիտելիքներ

ծովուն մօտ) ածուխի հանք մը գտնուելով : Կըխոր հին հիմակ որ երկրթէ ճամբայ մը շինելի գտհիւրէէն ինչւան Սուէզ : Բայց կըհաստատուն նաե թէ հիւ մակուհիմայ և . Բարձրութիւնը կուզէ որ ստրկին չի լըմնցած կատարելապէս ՚ի գործ գրբւի ճամբաւ ներու նորոգութեանը համար եղած տուրքը : Կը հաստատուն թէ սա օրերս հինգ հոգի մեռաւ ժանտ տխտէն :

ԱՍՈՐԵՍՏԱՆ

Պէտլութի նամակները ապրիլի 19 ին գլուած երկւեի լուր մը չեն իտար . խաղաղութիւնը կըտիրէ կըսեն ի իբանան լեւտնը վրայ : Ելլանայինները ու լոնք դեռ երկրիս մէջն են քանի մը յանցանք գործեցին : Բայց կառավարութիւնը ազդու միջոցներ շուտով գործքի դրեր է յանցաւորները սլաոժելու : ու կըսէ թէ անաչառութեամբ անոնց դատաստանը պիտի տեսնուի : Դեռ բան մը չի որոշուցու ի ի բանան լեւուր մարտններուն տիւրղններէն պրած վը նասներուն փոխարէնը հատուցանելու վրայօք : սա վէճիս համար դըւած գործակալը կըջանայ ճշմարտութիւնը իմանալ , բնութիւններ ընելով . վաւն զի երկու կողմի պահանջմունքներուն մէջ ալ չափազանցութիւն կայ . Բայց կըկարծենք որ սա դժուարութիւնը , արդարութեամբ դատաստան ընելով՝ զիւրաւ կըվերջանայ :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՒԻՐԻՐ

ԱՆԳՂԻՒ

Նորին Սեհափաուութիւն Սիկտորիո Թագուհին Նիզդիայի , իշխանուհի մը ծնաւ ապրիլի 13 ին :

Թայմզ օրագիրը կըծանուցանէ թէ անցած ամսու սկիզբները Ուոլթէմ Նայպի ըսւած փոքրիկ քաղքին վաւառարանը (պարուղիանէ) Սոնորայէն տասեր կու մըն հեռու , յանկարծ բռնկելով օդը ելաւ , ու եօթը բանւոր մեռցուց որոնք սա գործարանի ներսի դին կըբանէին . ստոնց կողմնաքները գտնը :

Կան անտեսութեան վրայ , կամ մարդուս կըթուեանն ու առողջութեանը վրայ :

Ուստի սա մեր օրագրին մէջ , որ առ այժմ տասնըհինգ օրը մէյնը կըտպօին , ընգհանրապէս Բնական՝ Տնտեսական և Բանասիրական գիտելաց վրայ կըխօսինք :

Ա. ԲԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ որ զանազան ճիւղեր կըբաժնուի՝ անթիւ օդուաներ կըբերէ մարդուս , ու ամէն հասակի համար շատ զուարճալի տեղեկութիւններ կուտայ : Ս ան զի

Բնաբանութեամբ (ֆիզիոլոգ) մարմնոց ընգհանուր յատկութիւնները կիմանայ , իրենց վրայ եղած արտաքին փոփոխութիւններն ու երեւոյթները ու անոնց պատճառները կըբնէ ու կըզուարճանայ , և արհեստներու համար շատ խելք կըսորվի անկէց :

Բնալուծութեամբ (ֆիզիոլոգ) մարմնոց ներքին յատկութիւնները և սկզբնատարները կըբնէ , ու անոնց իրարու հետ ինչ վերաբերութիւն կամ կապակցութիւն ունենալը կըհասկընայ . որ հարկաւոր գիտութիւն է շատ տեսակ արհեստներու համար . ստով մարդ կրնայ զանազան գիտեր ալ գտնալ , օգտակար ըլլալ ուրիշներուն , և ուրիշներէն ալ փառաւորուիլ :

Աղտաբաշտութեամբ աւելի զգալի կըբազով երկնային

ւեր են շատ հեռու տեղանք : Չորս տուն բոլորովին կործանեցան սա դիպածէն . շրջակայ հեռաւոր գեղերուն մէջ ալ ապակիներ կտորտեցան : Ելքան ստատիկ էր ճայթիւնը որ ինչւան Հայտի փարք ալ լուեցաւ :

ԳՆԱԳՆԻՒ

Փարիզ , 16 Բպրիլ :

Լմուս 8 ին կատարուեցաւ Սէն Գլըւի պալատին մէջ , Գլէմէնգին իշխանուհւոյն ամուսնութեան հանգէսը :

Լեկամոնց պաշտօնատարը խորհրդարանները խրկէ 1842 տարւան եկամուտներուն ու ծախքերուն հաշիւը : Հադար 490,212,525 Ֆրանք ծախք եղէր է , հադար 335,808,202 Ֆրանք եկամուտ . աւանկ որ 1842 ին հաշիւները կըլծարւին , թէպէտև յիշեալ եկամուտներուն գումարը էվելթեր ու 154 միլիոն 404,252 Ֆր . ալ պակսէր է :

ԱՄՊՈՐԿ

Թէպէտև սա քաղաքը շատ մեծ վնաս կըեց անցած տարւան սոսկալի հրդեհէն , որ 2000 տուն մի խիւր դարձուց , այսու ամենայնիւ մարդասէր անձանց առատաձեւութեամբ արդէն 500 տուն շինւած են աւջինէն գեղեցիկ ու ընդարձակ փողոցներով : Կառավարութիւնը քանի մը գաղղիացի վարպետներու հետ խօսք ըրած է որ բոլոր քաղաքը պիտի որ լուսաւորեն կազով :

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Բեղալուրիկ օրագիրը կայսերական նամակ մը կըհրատարակէ , որուն մէջ և . Սեհափաուութիւն Նիկողայոս կայսրը շատ կըգովէ և . Բարձրութիւն Սեքայէլ Սեծ դըմին գործունեայ ու անխնջ բընութիւնը զինուորական վարժարաններու բարեկարգութեանը համար , որոնց կառավարութիւնը տասնըմէկ տարիէ ՚ի վեր իրեն յանձնրւած է :

մարմիններուն երեւոյթները կըտեսնայ :

Բնական պատմութեամբ մարդս թէ իրեն և թէ կենդանիներուն ու լոյսերուն բնութիւնը կըտեսնայ , կըզմայլի , կիմանայ որ իրացընէ ինքը ամէն արարածներուն վրայ տէր դըւած է Լ'ստուծմէ , ու կըսորվի թէ ինչպէս իրեն օգտին համար զանոնք պիտի գործածէ :

Երկրագիտութեամբ ու Հանքաբանութեամբ երկրիս կազմութիւնը կըբնէ , գետին տակը եղած նիւթերը ճանշալ կըսորվի . պիտուական հանքերուն , ազնիւ քարերուն ու ծանրապին մետաղներուն ուր տեղ գտնուիլը ու ինչ բանի կամ ինչ կերպով գործածուիլը կըտեղեկանայ : Սէկ խօսքով , բնական գիտութիւնը մարդուս միտքը կըբանայ , արհեստները կըկատարելագործէ և հարստութեանը պատճառ կըլլայ :

Բ . ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ հարստութեան աղբիւրն է , անոր համար հիմայ Լարսպային մէջ խիստ ծաղկած է . ու քանի որ իր օգուտները աւելի յայտնի կըլլան՝ այնչափ աւելի կըծաղկի :

Շնչհանուր տնտեսութեամբ մարդս կըսորվի թէ իր քաղաքական կեանքը ինչպէս պիտի անցընէ , կամ թէ ինչ կերպով երջանիկ պիտի ընէ թէ ինքզինքը և թէ իր ընտանիքը : Ետը համար կընայինք որ մեր օրագրին մէջը

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Պոմպոյ թայմզ օրագիրը Բեքտանդըիտյու ճամբով հասած , որու Թաւականը ինչւան մարտին 19 է , հետեւեալ լուրերը կուտայ :

Նորիէ զօրավարը Մէհանի յաղթութիւնը ստանալուն պէս փետրվար 6 ին , Հիլտէրապատի տիրեցին , ուր տեղ կար անդամանգեղէններ ու մէկ միլիոն լիւէի սթէսլինի արծաթ : Ետ Սէնպօրուկ զօրքերուն տալ կուզէր սա հարստութիւնը . Բայց քանի մը զժաւարութիւններ ծագելով սա բանիս համար , և . Սեհափաուութեանը հիւպատոսին տրուեցաւ ետքը :

Նորիէ զօրավարին յաջորդութեան լուրը ընդհանուր կառավարչին տկանջը հասնելուն պէս , յայտարարութիւն մը հրատարակուեցաւ , որու մէջ գըրւած էր թէ Սէնտի նահանգը Հիլտու ընկերութեան վիճակին հետ խառնուի . ու ուրիշ մըն ալ կըսէր որ սա գաւառիս գերութիւնը խափանւի . և թէ Հնդկաստանի նաւարկութիւնը Բայց ըլլայամէն աղգերուն :

Սէնտի մէջ մէկ միլիոն բնակիչ կայ , ու իր մակերեսը 100,000 քառակուսի մղոն է . եկամուտն է 300-400,000 լիւէ , տարին : Եւ երկրին մէջ 10,000 զօրք պիտի մնայ , որ ըսէլ է թէ 650,000 լիւէ ծախք պիտի ընէ ընկերութիւնը : Եւ գաւառիս կառավարութեան հարկաւոր եղած ծախքերը 890,000 լիւէ սթէսլին ըլլալով , Հնդկաստանի ընկերութեան քաջած ծախքն ալ 250,000 էն աւելի պիտի որ ըլլայ :

Փետրվար 6 ի պատերազմին մէջ վերստուրող զինւորները շոգենաւերը եկան մոտան . մէջընէն շատերը բոլորովին ըւընոցան ու գրեթէ ամէնքնիս ալ աղէկ են :

Սեծ երկպառակութիւն մը կայ ու կըտեսնէ միշտ Պիւնտլը-Բիւնտի մէջ :

Քանի մը անկարգութիւններ ալ եղան Բուգի սահմանազուխներուն մէջ , Սէնտի մօտերը :

Հնդկաստանի մէկալ կողմերը կատարեալ խաղաղութիւն մը կըվայելին :

Բնգհանուր կառավարիչը Նկրու է՝ կըհաստատուն թէ Սէնտի կառավարութիւնը սըր Դաւը Նորիէի

անպակաս ըլլան բարոյական խրատներ՝ զուարճալի ու խելացի պատմութիւններով , մանաւանդ աղջ զաստիարակութեան վրայ , անկէ զատ՝ նաե արգար ճամբով հարստանալու վրայ տեղեկութիւններ :

Գիւղական տնտեսութեամբ մարդս երկրագործութեան անհատնու՝ հարստութիւնը կըծողվէ . վասն զի երեսի վրայ մնացած գետինը անպիտան բան մը կըկարծուի , Բայց երբոր երկրագործին աշխատանքն ու քրտինքը անոր հետ խառնուի՝ ամէն տեսակ բարեք կըբերէ : Եւյնպէս ալ Տնական տնտեսութեամբ որ և իցէ տնական բաները աժան՝ լաւ ու դիւրին կըբազով հոգալ կըսորվի . աւողջութեան հարկաւոր կանոնները կըտեսնայ , արհեստներուն մէջ նոր երած գիւտերը կըհասկընայ . կուզէ նէ ինքն ալ կըբանեցընէ , ու աւաջ կիրթայ :

Գ . ԲԱՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ հարստութեան մարդ երեւելի ճամբորդներուն տեսած ու ստորագրած տեղերը , հիմակուան տէրութիւններուն վիճակը , բնակիչներուն թիւը , և այլն . որով իր տեղը կեցած ըլլալով՝ հեռաւոր աշխարհքներ պտրտածի պէս կըլլայ : Բանասէր մարդը պատմական տեղեկութիւններ ալ կըզըտնայ սա օրագրիս մէջ , մանաւանդ մեր օրերուն հետաքրքրական ու խելք սորվելու դիպուածները , կամ մեր տտենի

տալ ուղեցին պայմանագրութիւն մը ընելով 7:000
նուսիքի ամսական տուրով :

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Ընթերցող , 28 Ապրիլ :

Լս երկրի վերջին լուրերը կիսմիջերեկէն թէ իրեք
տէրութեանց զեականները Լնդոնայի , Կաղղիայի
ու Ռուսիայի նորէն յայտարարութիւն խրկած են
Լոնտոնայի ժողովքը , հռչակաւոր հիմակաւ վի-
ճակին վրայոք : Կառավարութիւնն ալ իր կողմէն
բոլոր դաւանները թուով զրոյթ է որպէս զի իրենց
հաւանութիւնը տան ներկայ կարգադրութիւնները
հաստատման : Բայց ինչպէս յայտնի կերեւոյ
փուճ տեղը կաշխատի , ինչու որ շատ քիչ տեղաց
պիտի ընդունի իր ուղած թուովները :

ՁԱՆԱՁԱՆ ԵՌԻՔԻՔ

Չփռանա , 7 Մայիս :

Մ . Կոէփ՝ որ գաղղիացոց հիւպատոսութեան
պաշտօնը կը վարէր Զալէպի մէջ , ու հիմայ Լըղը-
րուճ կերթայ հիւպատոսութիւն ընելու , Պէրութէն
հասաւ հոս վերջին շրջանում :

— Օսմանեան շրջանաւ Միսիսի Պ՝հրի իրեք-
շաբթի Պօլիսէն եկաւ , ու հետեւեալ օրը ներքին
կողմերէն եկած զօրքերը առնելով վերադարձ
գարծաւ :

Ճուռեալ տը Գրանթօրգի մէջ հետեւեալ լուրը
կը կարդայէր : — Պէրլին 5 ապրիլ :

Երեկ Լ . Ս . Կապիտուլութեանը ներկայացաւ Գա-
լաք էֆէնդին , խարճարային Գրան կողմէն լիա-
կատար իշխանութիւն ունեցող զեականը , ու բե-
րած վկայական նամակները յանձնեց անոր :

Կիրակի օրը ժամ 6:30 երկրաշարժութեան ցնցում
մը զգացինք :

Երեկ մարդկանց վարքը , որն որ գիտնալը մեծ պատիւ է
մեր ուսումնասիրող ազգին , որ ամէն դիպք կողէ սուաջ
երթալ ու Լըրոպայի ծաղկած ազգերուն նմանիլ :

Լըրոպայի ծաղկած ազգաբնակչութիւնն է մեր ա-
ռաջին յորդորողը ու քաջաբերողը նաեւ աս աշխատանքիս
մէջ , հարկաւ կիսմիջերեկէն որ ազգային պատմութեան , աշ-
խարհագրութեան , գրութեան ու մատենագրութեանը
վրայ տեղեկութիւններ շատ պիտի գտնուին աս մեր օ-
րագրիս մէջ : Լս տեսակ բանասիրական տեղեկութիւն-
ները աւելի զուարճալի ընելու համար կընայինք որ նաեւ
կարճ ոտանաւորներ , խելացի առակներ ու գեղեցիկ
զուարճանքներ ալ պակաս չըլլան : Լըրն վախճանով
հարկաւոր տեղեկանքը պարզելու համար վայելուչ
պատկերներ ալ կը գտնենք :

Լսպիսի ոճով որ իրեք տարի պահելու միտք ունինք
կը յուսանք որ մեր օրագիրը ազգասիրաց փափաքը կա-
տարէ , ու քիչ առնելի մէջ ազգին ուսումնական յառա-
ջագիտութեանը վրայ աւելի մեծ տարբերութիւն մ'աւ-
րնէ : Լս յուսով մեր կողմէն ամենեւին աշխատանք չենք
խնայել , բաւական է որ աշխատանքնիս օգտակար ու
հաճոյ ընենք մեր պատուական Լըրին :

Լըրկրայի սիրտով կարտորանք ծանուցանել բարեպէր
հասարակութեանը թէ , Ս . Կապիտուլ Միսիսիսի Միսի-
սիսիսի , ցանկալով միշտ հայոց ազգին ուսումնա-
կան յառաջագիտութեանը նպաստամտացը ըլլալ , Բազ-
մալէպ անունով բանասիրական օրագրութիւն մը պիտի
հանէ մօտ օրերս : որուն յայտարարութիւնը յօժարամիտ
կրթութեանը ներկայ թուոյս մէջը հրատարակել : Լըրոպ-
կը համարինք ըսել թէ ասանկ օրագիր մը որքան հար-
կաւոր ու օգտակար է մեր ազգին համար , որովհետեւ աս
յայտարարութիւնը կարգադրելը զիստաւ պիտի հա-
մայ վին աս բանին վրայոք . ուստի կը յուսանք թէ շատե-
րը ինքնայոժար պիտի ստորագրին պայպիսի ազգագրա-
գործաւորութեան մը քաջալերութիւն ու յորդոր տալու
համար :

Լնդոնայի ընկերութիւն մը հրամանագիր առ-
նելու կաշխատի հիմակ , որ Լըրոպայու ամէն զին
նաեւ Լըրիքա , նամակներ ճամբորդներ ու աղ-
լանք տանի ու բերէ մեքենայով մը օդոյն մէջն :
Կրտսի թէ հարկը հաղար Փռանքէն աւելի ծախք
պիտ' որ ըլլայ աս բանիս համար :

Լոնտոնայի նամակներուն մէկ քանին ալ կըսեն
թէ Ս . Զանսոն , օգային նոր մեքենան հարկը ,
որ անով երկու օրվան մէջ Լոնտոնայէն Պոմպա ել-
թալու է , ապրիլ 28 կամ մայիս 8 ին առջի անգա-
մի փորձը պիտ' որ ընէ :

Փարիզի մէջ մեքենական կառքի մը փորձը պի-
տի ընեն մօտերս , որն որ Լոնտոնայի ու Ս . Զանս-
զրի մէջ եղածին նման է , որ կը բանեցնեն փո-
ղոցները մաքրելու : Լս կառքը սալայատակներուն
(տէօշէմէ) վրայ գլորելով , արտաքոյ կարգի արա-
գութեամբ ցելալ կը վերցնեն :

Քանդօնի գետին մէջ սոսկալի ասպատակներ
կան ու օր ըստ օրէ է վիճելով վրայ են . անանկ որ
առուուողը ու ան կողմը ճամբորդութիւն ընող
ները մեծ զգուշութեան կարօտ են : Ըստ առնե-
լէ որ աս առաջակները անգղիական փոքրիկ նաւու
մը վրայ յարձակեցան բռնեցին զանի , ու մէջի
ապրանքը յափշտակելէն ետեւ՝ որ 25,000 թալէնի

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՊԵՏԱՐԱՆԵՐԸ

1. Բազմալէպ օրագրինիս ամիսը մէյմը կըլլայ՝ երկ-
երկու հատ 16 երես ու թաճալ տետրակով . գիրք ,
թուղթն ու գիրքը աս յայտարարութեանն նման :
2. Տարեկան գինը կանխիկ (փէշին) իրեք ֆիօրին է ,
որ հիմակաւ աժէքով երեսունվեց զօրուշ կընէ :
3. Լմէն մէկ ամսական տետրակը զատ զատ առնել
ուղղող իւրաքանչիւր տետրակին կը վճարէ երեսուն քա-
ռանթան , որ կընէ վեց զօրուշ :
4. Ճամբուն ծախքը՝ առնողին վրայ է , որովհետեւ
չենք կրնար գիտնալ թէ իւրաքանչիւր քաղաքին հեռա-
ւորութեանը համեմատ ինչ ծախք պիտի ըլլայ :
5. Ով որ վեց օրինակի համար ընկեր գրուողներ
գտնայ նէ , ինքը մէկ օրինակ մը ձրի կ'առնէ :

Ի ՎԵՆԵՏԻԱ

Ի ՏՊԵՐԵՆԻ ՍՐԲՈՅՆ ՂԵՂԵՐՈՒ

1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 1845 .

արժողութիւն ունէր , նաւապետը նաւաստիները և
ուրիշ անձինք՝ բոլորն ալ անգլիացիներ սպաննե-
ցին . մինակ Ս . Ս . Կապիտուլ եւրոպացի ճամբորդը ու
չինացի կնիկ մը կրցան մոռնելու վտանգէն ազատե-
լու , մակուկի մը մէջ նստելով ու գետին միւս
կողմը հասնելով :

Լնդոնայի օրագիր մը՝ երեւելի մարդու մը վար-
քը պատմելով , այսպէս կը վերջացնեն իր խօսքը :
« Լս մարդուն մեռնելովը՝ ընկերութիւնը իր ընտիր
դարդերուն մէկը կորսնցուց , եկեղեցին՝ հաւատա-
ցեալ մը , իր կնիկը՝ հաստատ բարք ունեցող այր
մը , իսկ մեռնի՝ ստորագրող մը որ ժամանակին կը-
վճարէր օրագրութեան գինը » :

Չինացոց լեզուն կըսկսի հաղորդութիւն մը ունե-
նալ Լըրոպայու հետ : Ս . Կալէքի գաղղիացին ,
որ շատ տարիէ 'ի վեր քաղաքիչ է Չինաստան ,
միտք ունի հանրագիտական բառգիրք մը հրատա-
կել փարիզու մէջ , որ ինչչան հիմայ գործածած
բառարաններէն աւելի օգտակար ըլլայ : Լս գործքը
չինացոց բառգիրքէն պիտի հաւաքէի , որ փէքինի
մէջ տպւած է 218 հատոր՝ 1711 ին ու հետեւեալ
թուականներուն մէջ . ու 20 հատոր պիտի ըլլայ ,
25 ֆռանք մէկը , փարէզ՝ Կիրմէն Տիտի գործա-
րանը տպւելով :

Որով յիշատակեալ եղած գործութիւն մը .

Պատուաւոր խաթանին մէկը , որ իր տղուն հետ՝
քանի հինգ տարեկանի չափ երիտասարդ , անկա-
վաճառի (ճէվահիրճի) կրպակ մը ունէր սուրբ
Գիորգիոսի արուարձանին մէջ (փարիզ) , մինակ
նստէր էր օր մը խանութը . կէս օրան դէմ երիտա-
սարդ մը մաքուր հագած , գեղեցիկ կառքի մէջէ
իջնելով մտաւ իր վաճառատունը : « Լըրցանկայի քա-
նի մը կտոր անգամանդեղեններ ծախու առնելու ,
ըսաւ երիտասարդը . ես բու զրաքիդ եմ կամ քիչ
ժամանակէն քու զրաքիդ պիտ' որ ըլլամ , վասն զի
այսօր ալ Գիորգիոսի փողոցը կը բնակիմ իմ ընտան-
հացս հետ . շնորհք ըրէ՛ խաթան , մէկ քանի կտոր
աղէկ բաներ ցուցնել ինձի , որ ընտրեմ մէջէն
քանի մը հատ ընծայ ընելու համար վաղը կամ միւս
օրը : Պարզ բաներ կուզեմ , մէկ ապարանջան (պի-
լէղիկ) , երկու կամ իրեք քառամանեակ (կէրտան-
լըս) , մէկ ասեղ , զոյգ մը օղ : Պէտք է որ չա-
փաւորութեամբ վարվիս , մենք գուաւէն կուգանք
ընտանեքս ու ես փարէզ բնակելու համար , ուր
տեղ պիտ' որ կարգըլիմ մօտ օրերս . թէ որ ա-
ժան գնով տաս՝ այսուհետեւ միշտ քեզմէ առու-
տուր կընեմ . . . » :

Լնդալաճաւ կնիկը՝ անուական երեցող մար-
դուն ընտանեքար ըրած խօսքերը մոխի ընելէն ետ-
քը ելաւ աթուէն , առաւ մտուկները , պատուական
տուփեր՝ ցըցուց անոր ու թանկագին անդամանդ-
ներ , որոնց մէջէն իր ախորժանացը համեմատ չի
կրցաւ բան մը ընտրել . ու ապրանքէն ճանչցողի
մը պէս ամմէն մէկ կտորը կը բնենք , գիներին կը-
հարցնենք , ու հաւանաբար մէկ զի կը զատենք : Լս-
քը հաշիւը ըրաւ որ անոնց գինը 2367 ֆրանքի կը-
հասնի : « Ըստ աղէկ , ըսաւ , թուղթի մը վրայ
ա՛ռ անունները ու անդամանդներուն հետ մէկ տեղ
ինձի խրկէ ետքը : « Լըրն ժամանակին նեւեց հաշ-
»

ևեղիւր խանութին մէջ : զուրս ելաւ ու նորէն ետ
գաւնաւոր ըսաւ . « Դէկ միտքս ինկաւ : պղտիկ
ժամացոյց մըն ալ կողմէի պառաւ մօրքորջս համար .
բայց նայէ որ խիստ սրտդ ու չափաւոր գնով բան
մը ըլլայ : վասն զի խնայողութեամբ կրկարելի նա
թէն հարուստ է : ու չի թողուր ինծի աւելորդ ծախ
քեր ընել : » Իրաւընէ մէկ պարզ ժամացոյց մը
ընտրեց մարդը զարգարած : որուն գինը 70
Ֆրանքէն աւելի չէր . ու ապապրեց որ մէկալնելուն
քովը դնէ ու գինը ցուցակը անցունէ : « Եւ չան մէկ
ժամ : ըսաւ զուրս ելաւ ժամանակը , կրկարեմ
քեզ , չի մոռնա . ինչու որ ետքը ուրիշ գործք
ունիմ պէտք է որ երթամ օթոյ (խալի) շնորհ
գտնամ : նայիմ ինչպէս ըլլաւ » :

Մէկ ժամէն ետքը . . . խաթունին ընկերը , ու
րու հետն էր նաեւ իր տղան ապահովութեան համար ,
վասն զի խորամանկ մարդկանց խաթունութիւնները
անանկ յանկարծ կը ըլլան որ մարդ չի կրնար բաւա
կան զգուշանալ առուուրի մէջ , հասան ծախու
աւանդին բնակարանը : Տունին տեսքը շատ գեղեցիկ
էր , ու առաջին դռնիկները կը բնակէին . քիչէն քիչ
հազար թալէն պիտ' որ ըլլար աս տանը վարձքը :
Վասն զի մէջ գտան մարդը , ձեռքը մեղքը չափ մը
բռնած , կերակր թէ բան մը կը չափէր : Օտանը
տեսնելուն գիտես թէ շիթութեան մէջ ինկաւ ,
զինքը անանկ զգալունքի մէջ գտնաւնաւ համար .
սկսաւ անիծել ու չիտել բանտընտնուն անհոգու
թիւնը , ու աղաչեց զիրենք լոպէի մը չափ սպասել
որ երթայ իմացնէ մօրքորջը իրենց գալը , ինչու
որ կողմէր առաջ ցուցնէ իրեն համար առած ժա
մացոյցը : Բաւա զան ձեռքը միտաւ սրահը դուռը
վրայ ընելով ու անկէց ուրիշ խոց մը անցաւ որ
պառկելու սենեակ էր : « Եւ հա պղտիկ ժամացոյցդ ,
սիրելի մօրքորջ , ըսաւ մարդը , շատ պարզ է ան
ինչպէս որ դուն ուզեցիր : Եւ ալ գեղեցիկ է , պա
տասխան տրվաւ պառաւ կնկան ձայն մը . դուն միշտ
խնթութիւններ կը ընես . տակիւ շատ սուղ պիտ' որ
ըլլայ : - Բայց չէ , մօրքորջ իմ , 70 Ֆրանք է : - Եւ
սուղ չէ . բայց մէկալնելը , քրոջ ու հօրեղբօրդ
աղջիկներուն ընծանը : - Բայց աս աղւոր ու ա
ժան են . կողմէ տեսնաւ , ցուցունեմ քեզի ասանց
ցուցակը : - Եւ ծախութեամբ . . . գիտեմ որ ասանց
մեծ մասը պիտի տանել տաւ ինծի :

Եւ պատասխան չի տրվաւ երիտասարդը ու ետ
գործաւ ակնալուծաւն ու ընկերին քովը , ժամա
ցոյցը տրվաւ անոնց ու մէկալ անդամանդները ու
ցուցակը խնդրեց : « Եւ մօրքորջ շատ միամիտ է ,
ըսաւ անոնց , կողմէ որ տեսնայ թէ ծախու առած
ներս չափաւոր գնով ու ըստ խորթանաց է : « Եւ
տաւ նորէն սրահը , դուռը վրայ ընելով , ու ասանկ
սկսաւ խօսակցել . « Եւ , այդ , սիրուն մօրքորջ իմ ,
ինչպէս աղիւն ու գեղեցիկ են ասանք ամենն ալ :
ահա օղիւր ու ասեղը որ քրոջս համար առած էմ :
Եւ աղւոր վարդեր ու անդամանդներ են պատու
խանեց մօրքորջ . շատ գեղեցիկ մարդիկներ են ,
ահա աղջիկներու վայրած բաները : Պէտք է որ
հարցունէիք քրոջ , գուցէ չի հաւնիր ասանց : - Եւ
րական մօրքորջ իմ . . . - Եւ , ինչ , բայց թէ որ
ետքը աս զարդերուն չի հաւնէ : Կողմէ որ հար
ցնէս մէկը . կանչէ նայիմ : - Եւ լուսա վրայ : « Եւ
զուրս ելաւ երկրորդ անգամ , նորէն խօսեցաւ
ակնալուծաւնտնուն հետ : « Եւ լուս փորձանք է պա
ռաւ կնիկն ալ , ըսաւ անոնց . բայց շատ բարեսիրտ

է իմ մօրքորջ , շատ գեղեցիկ է իմ քրոջ . . . :
Եւ խօսքերը զուրցելով , անցաւ դահլիճէն ու
տանդուխէն վար իջաւ որ երթայ քրոջ կանչէ :

Եւ կնալուծաւնտնուն տեսնելով որ մէկ քառուղ
ժամ եղաւ երթալը ու գեւ ետ չի գործաւ , անհա
բերութեամբ քան թէ կապած ընելով զբիւրաց
մը հանեցին որ մօրքորջը լսէ . բայց մէկը ձայն չի
տրուաւ և ոչ լսող մը եղաւ : Սրահին դուռը բացին
ու տեսան որ ամենն ին կարասի մը (էջեա) չի կայ
մոտն պառկելու խոցը ու հոն ալ բան մը չի կար :
Եւ տեսնելով սկսան բոլոր դռնիկները ժուռալ , բայց
մարդ չի տեսնա , ու փախչելու տեղ մըն ալ չէր
երևնար :

Վար իջան տան տիրոջ քովը ու հարցունցին թէ
հար է նոր վարձուրը : - Եւ ինչ կառքը հեծնալով
տրտորեց մեկնեցաւ դնայ : - Եւ ձանձնաւ դուն աս
վարձուրը , ըսին : - Եւ ձանձնաւ . միայն
թէ 10 Ֆրանք զրաւ (փէյ) տրուաւ ինծի աս տունը
բռնելու համար : Բայց դուք պէտք է որ ինծի ա
ւելի ձանձնաւ . որովհետեւ այնքան ապրանք տրած
էք անոր . ու դու ձեռքերնիդ է ժամացոյցին մէկն
ալ :

Եւ երկրորդութիւն չի մնաց . . . խաթունին
զինայր անանկ մէկ վարպետ դող մը ելած էր որ իր
որովայնալուծութեամբ անոր տղան ալ ընկէին ալ
խաթնայ : Եւ միջոցաւ դային բողբոջին կառավա
րութեանը , ու հիմա կը պատահէ որ աս խորամանկ
մարդը ձեռք ձգէն :

Եւ տուրուին ինկելութեանը Եւ իրաւ փոխա
նորդ մեծաշուք Եւ իրանեան Եւ արապիտ ապրան ան
ցած շաքութու աւատարմութեան Եւ յոյն շաքութու Եւ
տանդուխութեան գնաց իր աղիւսական ընտանեքովը .
ուր տեղ ամբարան մը չափ մնալով կրկին պիտի
դառնայ Եւ իր : Եւ ձեռք է մեղի յայտ տունէ հա
սարակութեանը , թէ յիշեալ յարգամեծար աղան
քաղցը յիշատակներ ձգեց մի քաղաք , իրեն աղ
նաւարարայ ու մարդասէր վարմունքովը հասարակ
րէն ամենուն հետ :

ԱՐԴԱՆՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԼՆ

Օգոստոս , 7 Մայիս :

Եւ տուրուին մի և նոյն անշարժութեան վիճակի
մէջ կը տնրէին , ու հաւանալ ապրանայ զինքը
միշտ թուէին :

Բանալի : Եւ իստ թուէ է ու զինքը անունով
միայն են . Եւ իրաւ ըստ տեսակին 185-205-210
զուռու է խանութարը . Եւ քաղաքը ու խառնարան
185-195 . Պայքարը 170-175 :

Բուրդ : Եւ մանապէս չուգելի , թէ պէտք է աս
րանք կայ . բանաւ առաջին տեսակը 275-280
զուռու է խանութարը . երկրորդ տեսակը 170-175 .
Եւ խապագոյնը 160-165 :

Միտք : Եւ շարժութեան մէջ է . Պրուսայի
նը 230-300 զուռու է թէ քիչն ըստ տեսակին :

Եւ քիչն : Օրէ օր զինքը կը ջնան . աս շաքութ
5 սէփէթ ժախեցաւ 70 զուռու է չէքին , կը հաս
տատուն թէ , 3000 չէքին չափ նոր հունձին անփո
նէն ծախելու է 65 զուռու է չէքին քիչ մը ստակ

կանխիկ վճարելով ծախողին , որ ապրանքը ելած
ատենը աւանդելու է գնոյ տունդին :

Եւ տուրուին միայն : Եւ խանութ առաջին տեսա
կին գինը 380-420 զուռու է հարուր հատը . երկ
րորդ տեսակը 280 զուռու է :

Եւ խան միայն : Եւ ինչ մը կողմէ . 6 1/2-6 3/4 զուռու է
օխան զիւրալուծաւն է :

Յորեն : Եւ լուս է . Եւ տուրուին տեսա
կը , նաեւ մէջը աւանդելու պայմանով ծախքը
վաճառողին վրայ , 20 զուռու է Պրուսայ քիչէն .
երկրորդ տեսակը 16-18 զուռու է . զարին 7-8 զու
ռու է . Եւ տուրուին կարծր ցորենը 20-21 զուռու է
զիւրալուծաւն է ու քիչ կայ :

Եւ խան : Եւ լուս է . Եւ տուրուին ինչ ու Եւ տուրուին տա
րանքին գինը 195-210 զուռու է խանութարը քրան
քաղաքի :

Եւ տուրուին : Եւ ինչ կայ . աս օրվան տրժողութիւնը
38 զուռու է Պրուսայ քիչէն :

Եւ խան : Եւ լուս է . Եւ տուրուին 1040-1130 զու
ռու է խանութարը ըստ տեսակին :

Եւ տուրուին : Եւ լուս է . Եւ տուրուին տապրանքին գինը
500-550 զուռու է հարուր օխան :

Եւ տուրուին : Եւ տուրուին կողմէ , ու զիւրալուծաւն
է 160-250 զուռու է խանութարը ըստ տեսակին :

ՓՈՒՆԵՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Կոստանդնուպոլիս , 28 Մարտի :

Եւ տուրուին	124
Եւ տուրուին	193 1/2 - 192
Եւ տուրուին	504-502 1/2
Եւ տուրուին	505-500
Եւ տուրուին	

ԱՐԴԱՆՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԼՆ . Եւ Օրագրեր

Եւ տուրուին անգամ մը կը աղաչին :

Եւ տուրուին ստորագրութեան գինը 120 զուռու է
կանխիկ (փէյ) . ու որ ուղէ կրնայ ստորագրուիլ :

Եւ տուրուին օրագրութեան տապրանքը :

Եւ տուրուին Վալիա խանը Եւ հարգանքն Սարգիս աղայ
ին գրատունը :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Վալիա խանը Եւ տուրուին Վալիա
ին մաղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :

Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին Եւ տուրուին մա
ղաղանք :